

A Fővárosi Törvényszék a Szendrői Ügyvédi Iroda (1053 Budapest, Károlyi u. 12., ügyintéző: ügyvéd) és a Tercsák Ügyvédi Iroda (1025 Budapest, Cimbalom köz 3., ügyintéző: ügyvéd) által képviselt 4Life Direct Kft. (1094 Budapest, Tűzoltó u. 57.) I. rendű és Red Sand Life Assurance Compani (Europe) Limited (Gibraltár, Promenade Ocean Village Business Centre 23.) II. rendű felpereseknek a dr. Nacsa Mónika jogtanácsos által képviselt Gazdasági Versenyhivatal (1054 Budapest, Alkotmány u. 5., hivatkozási szám: Vj/117/2014.) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2016. évi október hó 7. napján kelt 2.K.30.911/2016/9. számú ítélete ellen a felperesek által 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2017. évi május hó 17. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, az alperes 2015. december 21. napján kelt Vj-117-75/2014. számú határozatát részben, „a biztosítás minden konstrukcióban érdemi segítséget jelent a temetési és egyéb költségekben” részében megváltoztatja, e jogsértés megállapítását mellőzi, melyre figyelemmel az I. rendű felperessel szemben kiszabott bírságot 21.000.000 (azaz huszonegymillió) forintra, a II. rendű felperessel szemben kiszabott bírságot 12.000.000 (azaz tizenkétfélmillió) forintra mérsékeli, egyebekben az elsőfokú ítéletet a felperesi fennmaradó jogsértés miatt a keresetet elutasító rendelkezése tekintetében helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket külön-külön arra, hogy fizessenek meg az államnak – az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására – az I. rendű felperes 960.000 (azaz kilencszázhatvanezer) forint, a II. rendű felperes 720.000 (azaz hétszázhuszezer) forint részkereseti, míg az I. rendű felperes 1.680.000 (azaz egymillió-hatszáznyolcvanezer) forint és a II. rendű felperes 1.260.000 (azaz egymillió-kétszázhatvanezer) forint mérsékelt fellebbezési illetéket.

A fennmaradó kereseti és fellebbezési részilletéket az állam viseli.

Felmerült első- és másodfokú költségeiket a peres felek maguk viselik.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A külföldi székhelyű II. rendű felperes nyújtja a Magyarországon is elérhető Időskori Biztonság életbiztosítási terméket (a továbbiakban: perbeli termék) az I. rendű felperes függő közvetítő szolgáltatásainak az igénybevételeivel. Az alperes a perbeli terméket népszerűsítő 2012. december 1. és 2015. május 31. közötti időszakban folytatott tájékoztatási gyakorlatot vizsgálta, amelynek eredményeként meghozott 2015. december 21. napján kelt Vj/117-75/2014. számú határozatában megállapította, hogy a felperesek egyes kommunikációs eszközökön megtévesztésre alkalmas módon azt sugallták, hogy a perbeli termék minden konstrukcióban érdemi segítséget jelent a temetési és egyéb költségekben (a továbbiakban: a határozat első francia bekezdése szerinti jogsértés) és azt az I. rendű felperes nyújtja (a továbbiakban: a határozat második francia bekezdése szerinti jogsértés). E magatartással a felperesek a fogyasztókkal szembeni kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi LXVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) 6.§ (1) bekezdés b) pontjában foglaltakat megvalósították és ezzel megsértették az Fttv. 3.§ (1) bekezdésében előírt generális tilalmat. Ezért az alperes a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 78.§ (1) és (3) bekezdései, valamint a GVH Elnökének és a Versenyhivatal Elnökének 1/2007. számú Közleménye (a továbbiakban: Közlemény) alkalmazásával az I. rendű felperest 63.000.000 forint, míg a II. rendű felperest 36.000.000 forint versenyfelügyeleti bírság megfizetésére kötelezte.

A felperesek eljárási és anyagi jogszabálysértésekre hivatkozással kérték keresetükben, hogy a bíróság az alperesi határozatot változtassa meg, a bírságot mellőzze, a bírság helyett jogsértéstől való eltiltást alkalmazzon, vagy a bírság összegét mérsékelje. Véleményük szerint az alperes a szerződések szempontjából az egymás közötti kapcsolatuk értékelésének a jelentőségét eltúlozta, mert a magyar fogyasztók döntéseiben ez nem is játszhatott semmilyen szerepet. A vizsgált kereskedelmi gyakorlat megtévesztésre való alkalmasságát cáfolja, hogy a szerződések megkötésével összefüggésben a sérülékenynek nem minősíthető fogyasztói kör minden szükséges információt megkapott. A reklámkommunikációkban tett tényállítások nem voltak valótlanok, ezért az alperes értékelési hibáinak a reparációját kérték a bíróságtól. E körben relevánsnak tartották, hogy egyszer sem használták az „érdemi” szót, vagy ahhoz hasonló jelentéstartalmú bármilyen kifejezést a segítő szóval együtt. Ennek ellenére az alperes kifejezetten erre a szóösszetételre alapozta a szövegkörnyezettől elrugaskodott értelmezését. Táblázatba foglaltan a Közlemény alkalmazásával számszerűsítve mutatták be, hogy milyen alapvető hibákat vétett az alperes a maximumértékhez közelítő példátlan mértékű aránytalan bírságösszegek meghatározásakor.

Az alperes a határozatában foglaltak fenntartása mellett a keresetek elutasítását kérte. Vitatta a felperesek eljárási és anyagi jogi kifogásait. Hangsúlyozva, hogy a vizsgált közléseknek az értelmezéséből kitűnően a felperesek már a figyelemfelkeltő tájékoztatások közzétételével megtévesztésre alkalmas módon befolyásolták a sérülékeny fogyasztói kör döntési szabadságát. A Közlemény alkalmazásával nem volt okszerűtlen a mérlegelése, az enyhítő, súlyosító körülmények, valamint a korrekciós tényezők mérlegelésekor részletesen kitért arra, hogy mit és milyen súllyal értékelt.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperesek keresetét elutasította. Indokolása szerint a döntés érdemére kiható, a felperesek védekezési jogát érintő eljárási jogszabálysértés nem történt. Az alperes tényállás-tisztázási és indokolási kötelezettségének eleget tett és a felperesi kommunikációk helyes értelmezésével a kereskedelmi gyakorlatuk Fttv. szerinti minősítése jogszerű volt. Emiatt a bírságkiszabás törvényi feltételei fennálltak. Megállapította, hogy az alperes a bírságösszegek

meghatározásánál a Tpvt. 78.§ (1b) és (3) bekezdéseit nem sértette meg, a határozat 271. és 280. pontjaiban bemutatott, több lépcsőben elvégzett értékelésnél a reklámköltség és árbevétel figyelembevétele nem volt okszerűtlen. Az alperes mérlegelési jogkörét a polgári perrendtartásról szóló 1952.évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339/B.§-ában írtaknak megfelelően gyakorolta. A döntésében megjelölt mérlegelési szempontok között a tényállással inadekvát megállapítás nem volt, a figyelembe vett enyhítő, súlyosító és korrekciós tényezők súlyozását részletesen bemutatta.

A felperesek fellebbezésükben elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását és kereseti kérelmük teljesítését indítványozták. Másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára való utasítását kérték. Az elsőfokú eljárásban előadottak fenntartásával és megismétlésével sérelmesnek tartották a perbeli termék-kommunikációk megtévesztésre való alkalmasságát megállapító ítéleti indokolást. Hangsúlyozták, hogy az alperesnek az értékelését a kereskedelmi kommunikációk közzétételétől a szerződéskötésig egészében kellett volna elvégeznie, mert a biztosításra szerződők teljes körű tájékoztatást követően hozhatták meg ügyleti döntéseiket. Önmagában az érzelmi töltésű téma és életkoruk miatt nem minősíthető a fogyasztói kör különösen sérülékenynek. Álláspontjuk szerint a ténylegesen feltárt adatok egyértelműen mutatják, hogy a tájékoztatásaikkal megcélzott fogyasztói kör sokkal szélesebb, heterogénebb, mint ahogy azt az alperes meghatározta. Elfogadhatatlannak tartották a fogyasztói üzenetekkel összefüggésben tett értelmezést. Kiemelten hivatkoztak arra, hogy „az érdemi” szó a „segít” szóval együtt, egyik tájékoztatásban sem szerepelt. Mindezek ellenére az alperes mégis ezen kifejezés értelmezésével minősítette megtévesztőnek a kereskedelmi kommunikációkat, figyelmen kívül hagyva, a ténylegesen használt „segít” és „akár” szavak jelentéstartalmát. Kifogásolták, hogy az alperes helytelen számítási módszerrel határozta meg a versenyhatósági gyakorlatban is rendkívül eltúlzott mértékű bírságösszegeket. Hangsúlyozták, hogy az alperesnek követhető, okszerű, konzisztens és logikus módon kell levezetnie és indokolnia a bírságösszeg kiszámítását, azonban ez a perbeli esetben nem teljesült. Továbbá a speciális és generális prevenciót megalapozó arányosság esetében szükségszerűen értékelní kell, hogy a kiszabott bírságösszegek miként helyezhetők el a versenyhatósági gyakorlatban, akár a hasonló ügyekben, akár más súlyosabb jogsértéseknél kiszabott bírságok között, azonban ezek figyelembevétele elmaradt.

Az alperes az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte, mert az tartalmazza az ügy megítélése szempontjából relevanciával bíró tényállást és a felperesek kereseteit elutasító döntés indokait is. Utalt a Versenytanács I.2.2. számú elvi határozatában kifejtettekre, hogy a szerződéskötéshez vezető döntés ténylegesen egy folyamat, amelynek minden mozzanatát külön-külön is védi a törvény. A felperesi kereskedelmi kommunikációk a perbeli terméket érintően megtévesztésre alkalmas fogyasztói üzenetet sugalltak. Változatlanul fenntartotta a vizsgált tájékoztatási szövegek nyelvtani értelmezésével, valamint a fogyasztói kör meghatározásával kapcsolatos álláspontját. A jogsértések miatti szankcionálásakor nem kellett a más ügyekben, más piaci szereplőkkel szemben alkalmazott bírságösszegekhez arányosítania a felperesek terhére kiszabott bírságokat. Mérlegelésének szempontjait a határozatában egyértelműen bemutatta.

A felperesek fellebbezése az alábbiak szerint részben alapos.

A Fővárosi Törvényszék a Pp. 253.§-ának (3) bekezdésében írtaknak megfelelően a felperesek fellebbezése és az alperesi ellenkérelem korlátai között eljárva vizsgálta az elsőfokú ítéletet. Ennek eredményeként a következőket állapította meg.

A másodfokú bíróság az alperesi vizsgálat, az ügyleti döntés terjedelme és a fogyasztói kör minősítése körében maradéktalanul egyetértett az elsőfokú ítéletben foglaltakkal. A helyes indokok

megváltoztatására alkalmas érveket a felperesek a másodfokú eljárásban sem adtak elő. Felperesi fellebbezési érvelés hiányában az alperesi döntés második francia bekezdése szerinti jogsértést érintően a törvényszék lényegi felülvizsgálatot nem is végezhetett. Ezt meghaladóan viszont eltérő jogi következtetésre jutott az alperesi határozat első francia bekezdése szerinti jogsértés megítélése körében.

A fogyasztói döntés tisztességtelen befolyásolásának az elkerülését célozza a gazdasági verseny védelme érdekében a pontos, körültekintő tájékoztatás. A tisztességes verseny követelményéhez kell igazítani minden vállalkozásnak a reklámozásban megnyilvánuló magatartását és annak valamennyi elemét, ami potenciálisan kihatással van fogyasztói elköteleződésre az áru megszerzése, vagy szolgáltatás igénybevétele iránt. Az a körülmény, hogy a perbeli termék iránt érdeklődők tájékoztatást kapnak az igénybevétel, valamint a szerződéskötés feltételeiről, nem mentesít azon követelmény alól, hogy a tájékoztatásnak a közzétételekor, önmagában valósnak, pontosnak, hitelesnek kell lennie és az nem közvetíthet megtévesztő jelentéstartalmat. A kommunikációk közzétételével már ténylegesen érvényesült a becsalogató hatás, hiszen a perbeli esetben ennek eredményeként történt meg a kapcsolatfelvétel az I. rendű felperessel. Nincs annak relevanciája a fogyasztói döntésre készítés szempontjából, hogy ténylegesen hány fogyasztóval kötöttek szerződést, mivel a kapcsolatfelvétel is már olyan döntésnek minősül a fogyasztó részéről amelyet a felperesi kereskedelmi kommunikációk eredményeként hozott meg. Így az ügyleti döntés – a felperesek értelmezésével ellentétben – egy kifejezetten tág értelmű kategória, ami már a fogyasztók figyelemfelkeltését is magában foglalja, mert ez a perbeli terméknel a szerződéskötési akaratot jelentős mértékben befolyásolja. A fogyasztói érdekek már e körben is védelem alá esnek, hiszen a megtévesztésre való alkalmasság megítélésénél releváns tényezőként kell számításba venni a termék és szolgáltatás igénybevételel megcélzott fogyasztói kör jellemzőit is. A perbeli esetben a felperesi reklámokkal legfőképp érintettek a kockázati életbiztosítási jogviszony jellegéből fakadóan nem a fiatalok, hanem a temetési költségek rendezésében a hozzátartozók anyagi nehézségeinek enyhítésére törekvő idősebb korosztály, akik életkoruk miatt és vagyoni lehetőségeiket tekintve, valamint közvetlenül az elhalálozásukat érintő emocionális tartalomtól fakadóan az átlagfogyasztóhoz viszonyítottan az ügyleti döntésük meghozatalánál mindenképp kiszolgáltatottabbaknak, sérülékenyebbeknek minősülnek.

A tájékoztatásoknak az igaz, valós, pontos megfogalmazása alapvető követelmény. A népszerűsíteni kívánt termékre, szolgáltatásra vonatkozó információk közzétételénél meghatározó jelentőséggel bír a szövegbeli, képi tartalom, forma, a használt kifejezések megfogalmazása és elhelyezése, valamint a tájékoztatás terjedelme is. Mindezek figyelembevételével a Fővárosi Törvényszék nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak „az érdemi segítség” jelentéséhez rendelt fogyasztói üzenet értelmezését elfogadó ítéleti okfejtésével és a felperesi érvek mentén értékelte a tájékoztatásokat, szöveggörnyezetükben, összhatásukban szemlélve, valamint a ténylegesen megjelenő „segít rendezni” kifejezés és az „akár” szavak lehetséges, mindennapi jelentéstartalmuknak az alapulvételével.

A kommunikációk megítélésekor az az irányadó, hogy az adott tájékoztatás mit sugall, mit közvetít és azt miként értelmezi a fogyasztó. A vizsgált kereskedelmi kommunikációk a temetési és egyéb felmerült költségek rendezésében való segítséget hangsúlyozták. A perbeli esetben a tájékoztatások a „-tól” „-ig” használatával feltételes módon fogalmaztak („nap 100 forinttól elérhető” és az „akár 3.500.000 forint is lehet”), a szélsőértékek nem egymás mellett voltak, hanem a többnyire hosszabb egyéb szövegrészek ékelődtek megjelenítésük közé. Ténylegesen a segít rendezni kifejezés volt hangsúlyos. A felperesek részéről hivatkozott http://wikiszotar.hu/wiki/magyar_ertelmezo_szotar szerint is többféle jelentés társítható a segít szóhoz, annak szinonimájaként használatos többek között például a támogat, hozzájárul szavak. A megengedő „akár” szó feltételes választást jelöl. Mindebből következően a tájékoztatásokban való alkalmazása nem a szükségszerűen megvalósuló

lehetőséget mutatja. A felperesi kommunikációk szerkesztéséből kitűnően a „segít rendezni” kifejezés a „segítség” szó mindennapi életben elfogadott általános jelentésének alapulvételével azt az üzenetet hordozza, hogy a perbeli termék a terhekben való osztozást biztosítja, a kifizetett összeg az elhunyt személy hozzátartozóinak nehéz helyzetén könnyít, nem sugallva a teljes temetési költségnek az átvállalását. Az alperes részéről félrevezető és mesterkéltséggel volt a segítség kifejezés mellé beillesztett „érdemi” szóval való együttes értelmezés, annak ellenére, hogy ebben a formában egyik kommunikációban nem jelent meg. A döntési folyamat torzítására való alkalmasságnál nem hagyható az sem figyelmen kívül, hogy a szélső értékek feltüntetése a tájékoztatásokban megfogalmazott ígéret szempontjából nem voltak valótlanok. A napi minimum 100 forintos befizetés, avagy a legmagasabb biztosítási összeg elérhetősége saját döntése a fogyasztónak, az egyedi egzisztenciális és vagyoni körülményeitől függően. Ugyanakkor nem zárható ki, hogy a temetési költségeket érintően akár a legkisebb 100 forintos napi díjjal történt biztosítással elérhető 50.000 forint is érdemi segítséget jelentsen az elhunyt hozzátartozói számára. A szavak mindennapi jelentésével összhangban, megjelenésükben értékelve a törvényszék arra az álláspontra helyezkedett, hogy a perbeli termék jellemzőinek a megjelenítése nem teremtett megtévesztésre alkalmasságot a felperesek által a határozat első francia bekezdése szerint közzétett kereskedelmi kommunikációkban.

A másodfokú bíróság a fentebb kifejtettek szerint a felperesek versenyjogi felelősségét csak az alperesi határozat második francia bekezdése szerinti jogsértésben találta megállapíthatónak így megváltoztatási jogkörében eljárva határozta meg a felpereseket terhelő bírságösszegeket. A törvényszék a perbeli esetben nem az alperesnek segédletet jelentő Közleményben foglaltak figyelembevételével elvégzett felperesi számítás szerint, hanem Tpv. 78.§. és a Pp. 339/B.§ előírásaihoz képest, valamint az alperesi határozatban felsorolt, kellően egyediesített bírságkiszabási körülmények alapulvételével mérsékelte a bírságösszegeket.

A felperesek a perbeli esetben a terhükre kiszabott bírság vitatását érintően alappal nem hivatkozhatnak más ügyekben alkalmazott bírság összegekre mint viszonyítási alapra. Így nem volt jogsértő, hogy az elsőfokú bíróság mellőzte a felperesek által hivatkozott, más versenyügyekben született határozatoknak a jelen perbeli döntéssel való összevetését, mivel nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely felhatalmazná a jogalkalmazót arra, hogy valamely közigazgatási határozat törvényességét más hasonló tárgyú döntések alapulvételével ítéljen meg. Más piaci szereplőkkel szemben kiszabott bírságösszegek nem mérlegelési tényezők, mert a bírósági felülvizsgálat tárgya a jelen versenyhatósági eljárás eredményeként meghozott és keresettel támadott közigazgatási határozat jogszerűsége.

A másodfokú bíróság megítélése szerint a határozat francia bekezdéseiben foglalt jogsértések közül az első jogsértés minősül súlyosabbnak. Bár a biztosítást nyújtó vállalkozás kilétével összefüggő valótlan tájékoztatás is jogsértés, ám az erre vonatkozó kommunikációk kevésbé befolyásolják a fogyasztói döntést, mint magára a termékre vonatkozó információk. Ezen kívül a törvényszék azt is értékelte, hogy a második francia bekezdésben foglalt tájékoztatás hamis volt ugyan, de a szolgáltatást ténylegesen nyújtó II. rendű felperes az I. rendű felperes szerződéses partnere, tehát nem egy tőle teljesen független társaság. A szolgáltatás reklámozásakor egyébként egyik felperes sem volt ismertebb a piacon a másikinál. E jogsértés kevésbé volt intenzív, lényegesen kevesebb reklámban jelent meg a szolgáltatás nyújtójára vonatkozó adatközlés.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság – elfogadva az alperes bírságkiszabásra vonatkozó mérlegelését, az általa helyesen, súlyuknak megfelelően figyelembe vett enyhítő és súlyosító körülmények értékelését – kizárólag a fennmaradt, a második francia bekezdésben megjelölt enyhébb jogsértés szankcióját is megváltoztatta.

A fentebb kifejtettekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet és az alperesi határozatot a Pp. 253.§-ának (2) és (3) bekezdése, Pp.339.§-ának (2) bekezdés q) pontja, és a Tpv. 83.§-ának (4) bekezdése alapján részben megváltoztatva az egyik jogsértés megállapítását mellőzte, és a felpereseket terhelő bírságok összegét mérsékelte, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a felperesi fennmaradó jogsértés miatt a keresetet elutasító rendelkezése tekintetében a Pp. 254.§-ának (3) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperesek – a bírósági eljárásban alkalmazandó költségmentességről szóló 6/1986 (VI. 26.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 13.§-ának (2) bekezdése alapján – az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 62. §-ának (1) bekezdés h) pontjában biztosított tárgyi illeték-feljegyzési jog folytán le nem rótt részkereseti illeték és mérsékelt fellebbezési illeték viselésére kötelesek. A fennmaradó kereseti és fellebbezési részilletéket az Itv. 5.§-ának (1) bekezdés c) pontja és a R. 14.§-a szerint az állam viseli. A másodfokú bíróság a peres felek pernyertességének és pervesztességének arányára figyelemmel – a Pp. 81.§-ának (1) bekezdése alapján – akként rendelkezett, hogy az első- és másodfokú költségeiket a felek maguk viselik.

Budapest, 2017. évi május hó 17. napján

dr. Vítál-Eigner Beáta s.k. a tanács elnöke,
Borsainé dr. Tóth Erzsébet s.k. bíró

dr. Bacsá Andrea s.k. előadó bíró